

NYHEDSMAGASINET EFFEKT

Job og arbejdsmarked i Nordjylland - Nr. 1 - april 2010

Unge skal uddanne sig ud af ledighed

Nyt fokus på uddannelse skal hjælpe de unge ledige i beskæftigelse

6

Optimismen stiger i de nordjyske virksomheder

4

Klare mål skal gøre jobcenter bedre

14

Kraftig stigning i unge førtidspensionister

16

Landbruget kan ikke tiltrække nok ledige

20

Velkommen til Effekt

Velkommen til det første nummer af Nyhedsmagasinet Effekt. I Beskæftigelsesregion Nordjylland mener vi, at det nordjyske arbejdsmarked og beskæftigelsessituationen i regionen rummer masser af væsentlige historier, der fortjener at blive fortalt.

Uanset om konjunktoren er høj eller lav, ledigheden stiger eller falder, eller om der er fremgang eller tilbagegang i erhvervslivet, så spiller situationen på arbejdsmarkedet en vigtig rolle i alle nordjyderes liv. Beskæftigelsen og udviklingen på arbejdsmarkedet er samtidig afgørende for, hvordan Nordjylland kan udvikle sig i fremtiden.

Der er masser af spændende og vedkommende historier at fortælle, og det er dem, du kan læse i dette og fremtidige numre af Nyhedsmagasinet Effekt.

Målgruppen for bladet er jobcentre, virksomheder, fagforeninger, uddannelsesinstitutioner, beskæftigelsesråd, kommuner, politikere og alle andre, der er interesseret i arbejdsmarkedet i Nordjylland.

Vi har valgt navnet Effekt, fordi vi i bladet vil sætte særligt fokus på at fortælle om de ting, der virker. De initiativer, der er bedst til at hjælpe ledige i arbejde og skabe dynamik på det nordjyske arbejdsmarked.

I dette nummer kan du blandt andet læse om nye initiativer for at få flere nordjyske unge ledige i uddannelse og job. Et spændende forsøgsprojekt, der hjælper førtidspensionister ud på arbejdsmarkedet. En nordjysk kommune, der vender op og ned på tingene for at yde den mest effektive indsats over for de ledige.

Og så kan du læse om, at optimismen er på vej tilbage i de nordjyske virksomheder. Det er glædeligt og bekræfter, at selvom vi også i Nordjylland er ramt af

den globale krise, så er vi bestemt ikke slået ud. Godt nok er ledigheden steget kraftigt. Men den er slet ikke så høj, som vi før har oplevet i landsdelen.

Vi har i dag en langt bredere erhvervsstruktur end tidligere. Mange af de store nordjyske industrivirksomheder er blevet erstattet af små og mellemstore virksomheder. En del af dem er direkte sprunget ud fra de gamle industrivirksomheder og har nu vokset sig stærke med masser af nye nordjyske arbejdspladser.

Det betyder, at skuldrene på arbejdsmarkedet er blevet bredere, og den aktuelle situation viser, at vi er langt bedre rustet til at klare kriser i Nordjylland end før.

Jeg er glad for at byde velkommen til dette nye blad med en spirende følelse af optimisme for fremtiden i Nordjylland.

God læselyst.

Karsten Simensen
direktør i Beskæftigelsesregion Nordjylland

KOLOFON

Nyhedsmagasinet Effekt Nr. 1 - 2010

Beskæftigelsesregion Nordjylland
Vestre Havnepromenade 9, 3. sal
9000 Aalborg
Tel: 72 22 36 00
brnord@ams.dk

Redaktionsgruppe:

Karsten Simensen (ansvarshavende)
Henrik Christensen
Susanne M. Nielsen
Hans Svenstrup
Henrik Jensen (redaktør)

Tekst:

Journalist Henrik Jensen
Journalist Birgit Rostrup
Journalist Malene Skov Jensen

Foto:

Lars Horn
Michael Bo Rasmussen

Layout:

Heidi Jacobsen

Tryk:

VesterKopi

Oplag:

5.000

Nyhedsmagasinet Effekt udgives af Beskæftigelsesregion Nordjylland. Artiklerne i bladet udtrykker ikke nødvendigvis Beskæftigelsesregion Nordjyllands holdninger. Redaktionelle retningslinjer kan læses på brnordjylland.dk/effekt. Artiklerne kan citeres mod kildeangivelse jf. ophavsretslovens bestemmelser.

Indhold i Effekt

4 Optimismen stiger

Nordjyske virksomheder ser lysere på fremtiden, viser ny undersøgelse.

6 Unge skal uddanne sig ud af ledighed

Paradigmeskifte: Først uddannelse og derefter job til de unge.

8 Lær den ledige at kende

Unge får intensiv tilrettelagt særbehandling i Mariagerfjord i projekt "Unge godt i gang".

9 Godt at blive presset

22 årig gik fra ledighed til købmandsjob i nyt projekt.

10 Unge siger ja til uddannelse

Langt de fleste unge er klar over, at uddannelse er vigtig, viser undersøgelse.

11 Hjælp til bedre ungeindsats

Ungeenhed med base i Aalborg skal give landets jobcentre gode råd om unge.

12 Fra evig forsørgelse til normalt job

Udsatte unge hjælpes fra evig offentlig forsørgelse til almindelig beskæftigelse i Jammerbugt.

14 Nye mål på Mors

Nye og klare mål skal give bedre service og arbejdsglæde på Jobcenter Mors.

16 Kraftig stigning i unge førtidspensionister

Markant flere førtidspensionister under 30 år i de seneste par år.

18 Flere førtidspensionister i job

Jobcenter Thisted er med i nyt projekt, der kan hjælpe førtidspensionister i job.

19 Jeg kan lide at gøre en forskel

Førtidspensionisten Siri fra Aalborg er glad for sit første arbejde.

20 For få vil arbejde i landbruget

Paradoks: Landbruget mangler arbejdskraft, mens folk med de rette kompetencer går ledige.

21 Jeg elsker mit job med grisene

Pædagog er glad for sit jobskifte til landbrugsmedhjælper på en svineproduktion.

22 Kort Nyt

Velfærdsproblem kortlægges, Kvinder på deltid og Nordjysk pendling stiger.

23 For få job i Nordjylland

Bag Kurven: Der skal mange flere job i omløb, inden ledigheden for alvor falder igen.

24 Fyrede frederikshavnere følges

Det skal nu kortlægges, hvor de 734 fyrede fra MAN Diesel og Martin går hen.

TEMA 6-13:
DE UNGE LEDIGE

Optimismen stiger

Den værste økonomiske krise i årtier har ramt arbejdsmarkedet med tomme ordrebøger og stigende ledighed. Nu er optimismen langsomt men sikkert ved igen at indfinde sig i de nordjyske virksomheder, viser ny undersøgelse.

"Virksomhederne tror på fremtiden og ser lys for enden af tunnelen," siger Lars Pilgaard, der er fuldmægtig i Beskæftigelsesregion Nordjylland. Rambøll har for de fire beskæftigelsesregioner i Danmark lavet en landsdækkende interviewundersøgelse om danske virksomheders forventninger til fremtiden. Ifølge undersøgelsen er der grund til en vis optimisme. De seneste to år har været præget af stilstand i erhvervslivet og markant tilbagegang på arbejdsmarkedet. Men skal man tro virksomhedernes egne forudsigelser, så er der nu udsigt til, at konjunkturerne bliver bedre. "Krisen er ikke overstået, men det er tydeligt, at virksomhederne ser positivt

på fremtiden og gerne vil til at ansætte medarbejdere igen," siger Lars Pilgaard.

Flere vil ansætte

Virksomhederne er i undersøgelsen blevet spurgt til, om de regner med at have flere eller færre medarbejdere, når de kigger seks måneder frem i tiden.

Den mest optimistiske fremtidsstro finder man i Nordjylland, hvor 25 procent af virksomhederne forventer at have flere medarbejdere ansat om et halvt år. I hele Danmark er det i gennemsnit kun 22 procent af virksomhederne, der regner med, at der kommer flere på løningslisten i løbet af den periode.

De positive forventninger overstiger langt de negative.

Både i Nordjylland og på landsplan forventer 11 procent af virksomhederne at blive færre medarbejdere i løbet af de næste seks måneder.

"Selvom tallene ikke umiddelbart vil ændre dramatisk på udviklingen i ledigheden, så er det et lovende tegn, at hver fjerde nordjyske virksomhed har planer

om at vokse i de kommende måneder," siger Lars Pilgaard.

De fleste virksomheder regner indtil videre med status quo i antallet af medarbejdere. Interviewene til undersøgelsen blev lavet i februar, og da svarede et flertal på 63 procent af virksomhederne i Nordjylland, at de hverken forventede at have flere eller færre ansatte seks måneder senere.

Nordjyske optimister

Nordjylland skiller sig i undersøgelse ud ved, at virksomhederne i regionen har en stærk tro på, at de vil komme fuldt og helt tilbage til fordums styrke, når krisen er overstået.

De virksomheder, der aktuelt har afskediget medarbejdere på grund af krisen, er blevet spurgt om, hvornår de forventer at være tilbage på det samme antal medarbejdere, som før.

På landsplan svarer hver tredje, 33 procent, af virksomhederne, at de aldrig regner med igen at have lige mange ansatte som før krisen. I Nordjylland er

det kun hver femte, 20 procent, der ser så sort på fremtiden.

Faktisk forventer 72 procent af de adspurgte nordjyske virksomheder, at de vil være fuldstændigt tilbage med samme antal medarbejdere som før krisen. Hele 57 procent regner endda med, at det vil ske senest i løbet af to år. "Det er bemærkelsesværdigt, at de nordjyske virksomheder er så optimistiske. Hvis deres forventninger holder stik, lover det godt for fremtiden efter krisen," siger Lars Pilgaard.

Stadig job til ufaglærte

Virksomhederne bliver også spurgt, hvilke typer medarbejdere de regner med at ansætte i de kommende seks måneder. Og der er det bemærkelsesværdigt, at mere end otte procent af virksomhederne i Nordjylland regner med at ansætte flere ufaglærte i de kommende måneder. 12 procent vil ansætte flere faglærte, mens kun tre procent af virksomhederne svarer, at de vil øge antallet af højtuddannede i samme periode.

Undersøgelsen viser derfor, at der stadig vil være mulighed for nye job til ufaglærte - særligt inden for industrien og byggeriet. Ud over i Nordjylland vil der også komme en del ufaglærte job i Syd-danmark, mens der i resten af landet ikke vil være ret mange åbninger på arbejdsmarkedet, hvis man slet ikke har en uddannelse.

Lars Pilgaard fra Beskæftigelsesregion Nordjylland forudser dog, at det også i Nordjylland snart vil blive svært at klare sig som ufaglært.

"Det kan godt være, at der i en kort periode vil være brug for ufaglært arbejdskraft til at få gang i hjulene igen. Mange ufaglærte i Nordjylland er blevet afskediget i løbet af krisen, så det er rigtigt fint, hvis der vil være job til dem igen. På lidt længere sigt vil virksomhederne primært efterspørge faglært og uddannet arbejdskraft. De ufaglærte vil også i Nordjylland blive et truet folkefærd på arbejdsmarkedet," siger Lars Pilgaard.

Jobbene kommer tilbage

Det er for tidligt at afblæse krisen. Men de nordjyske virksomheder skal nok komme tilbage, spår nordjysk DI-formand.

"Jeg kan godt fornemme den spirende optimisme i det nordjyske erhvervsliv," siger Richard Fynbo, der er formand for Dansk Industri i Vendsyssel. Ifølge en ny undersøgelse fra Danske Beskæftigelsesregioner ser virksomhederne nu lys for enden af tunnelen. Hver fjerde virksomhed i Nordjylland har planer om at øge antallet af medarbejdere i løbet af det næste halve år.

"Der er meget forskelligt fra branche til branche, men det generelle billede er, at bunden er nået. Nu går det stille og roligt fremad," siger Richard Fynbo.

På samme niveau

De nordjyske virksomheder er ifølge undersøgelsen de mest optimistiske i landet, idet et stort flertal af virksomhederne senest i løbet af et par år regner med at være tilbage på det samme antal medarbejdere som før krisen.

"Jeg tror, at undersøgelsen kommer til at holde stik. Men det har taget to år for virksomhederne at ramme bunden, og for de fleste vil det nok tage mindst to år at komme op igen. Men så skal vi nok komme op på samme niveau som før krisen igen," siger Richard Fynbo.

INTERVIEWUNDERSØGELSE

Undersøgelsen "Virksomhedernes vurdering af beskæftigelses-situationen" er lavet af Rambøll for Danske Beskæftigelsesregioner. I alt 2.469 virksomheder blev interviewet i februar heraf 372 nordjyske virksomheder. [Link via brnordjylland.dk/effekt.](http://link.via.brnordjylland.dk/effekt)

Unge skal uddanne sig ud af ledighed

"Vi er meget fokuseret på uddannelse," siger Ruth Thomsen fra Jobcenter UNG i Aalborg.

Før handlede det om at komme hurtigt i arbejde – nu er fokus på uddannelse til de unge.

Under højkonjunktoren kunne jobcentrene næsten vende de unge ledige i døren og sende dem lige tilbage i beskæftigelse. Men nu er jobfesten slut, og det giver nye udfordringer til beskæftigelsesindsatsen.

"Der er klart sket i paradigmeskifte. Hvor der før primært var fokus på at få de unge ledige hurtigst muligt i arbejde, så gælder det nu om, at de unge først skal have en uddannelse og derefter et job," siger fuldmægtig Susanne M. Nielsen fra Beskæftigelsesregion Nordjylland.

Den stærkt stigende ungdomsledighed er blevet udråbt til at være et af de største problemer i det danske samfund lige nu. Der er risiko for, at mange unge ikke får fodfæste på arbejdsmarkedet, hvilket kan skabe store problemer på lang sigt.

"De unge er blevet meget hårdt ramt under krisen og udgør en særlig udfordring. Det er utroligt vigtigt, at vi er

gode til at give de unge hurtig og målrettet støtte og vejledning, så de ikke tabes på gulvet under lavkonjunktoren. Og det handler nu først og fremmest om uddannelse," siger Susanne M. Nielsen.

Tredoblet ungeledighed

Da ledigheden var lavest under højkonjunktoren i juli 2008 var der blot registreret 1.052 ledige under 30 år i hele Nordjylland. I januar var tallet steget til 3.660 ledige nordjyder mellem 16 og 29 år, og ledigheden forventes at fortsætte med at stige i mange måneder endnu.

"Mange af de unge, der fik job under højkonjunktoren, nåede ikke for alvor at bide sig fast på arbejdsmarkedet. Derfor er det dem, der er røget ud først," siger Susanne M. Nielsen.

På jobcentrene har den stærkt stigende ungeledighed vendt op og ned på indsatsen over for de unge.

"Der er sket en væsentlig ændring i vores tilgang til de unge ledige. Før var mantræ, at de ledige skulle have et job hurtigst muligt. Nu handler det i højere grad om at få de unge til at tage en uddannelse, der kan give dem beskæftigelse med mere

perspektiv," siger Michael Duus, der er jobcenterchef i Hjørring Kommune.

Fokus på uddannelse

Han mener, at alle – herunder kommunen – tænkte alt for kortsigtet under højkonjunktoren.

"De unge kunne let finde et ufaglært job. Virksomhederne skreg på arbejdskraft. For kommunerne handlede det om at få de unge ud og tjene deres egne penge i stedet for at være på offentlig forsørgelse. I bakspejlet mener jeg, at vi alle har været alt for fokuserede på de hurtige nemme jobs på bekostning af uddannelse til de unge," siger han.

Michael Duus ser krisen og det stigende ledighed som en øjenåbner. Ligesom i andre kommuner er man i Hjørring i fuld gang med at udbygge samarbejdet mellem kommune, uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv, så man kan blive bedre til at hjælpe de unge. Og jobcenterchefen mener, at indsatsen over for de unge nu er mere kvalificeret, end den var under højkonjunktoren.

"På jobcentret får de unge en mere regulær vejledning med henblik på, at de

først og fremmest skal have en uddannelse. Og jeg oplever, at uddannelserne og erhvervslivet er klar over, at indsatsen over for de unge skal hænge sammen. Når uddannelserne tager elever ind, er det vigtigt, at virksomhederne også stiller praktikpladser til rådighed. Jeg tror, at vi har lært af de fejl, vi begik under højkonjunktoren. Vi har som samfund en kæmpe opgave med at sikre, at de unge får en uddannelse," siger Michael Duus.

Skæve eksistenser

De 3.660 nordjyske unge ledige er alle umiddelbart fuldt arbejdsmarkedsparete. Hvis man også medregner de unge nordjyder, der ikke vurderes som arbejdsmarkedsparete, så er tallet langt højere. I december var dette tal for de såkaldt fuldtidsbruttoledige på hele 7.618 nordjyder under 30 år. Det svarer til næsten ti procent af alle unge nordjyder under 30 år.

Der er tale om unge ledige med meget forskellige forudsætninger og behov, og på Jobcenter UNG i Aalborg Kommune oplever teamleder Ruth Thomsen, at ikke mindst unge, der har andre proble-

"Der er klart sket et paradigmeskifte," mener Susanne M. Nielsen fra Beskæftigelsesregion Nordjylland.

mer end ledighed, har det svært.

"Det er især hårdt for de lidt skæve eksistenser. Mange af dem nåede under den historisk lave ledighed at opleve at have et arbejde. Og det er meget tungt for dem at opleve, at der alligevel ikke er plads til dem på arbejdsmarkedet," siger Ruth Thomsen.

"Vi har mange unge, der har det virkelig skidt, og som ikke har mange succesoplevelser med i bagagen. De har mange dårlige oplevelser med skolegang og arbejde, og nu bebrejder de sig selv, at de ikke engang kan fastholde et job."

Uddannelse i tide

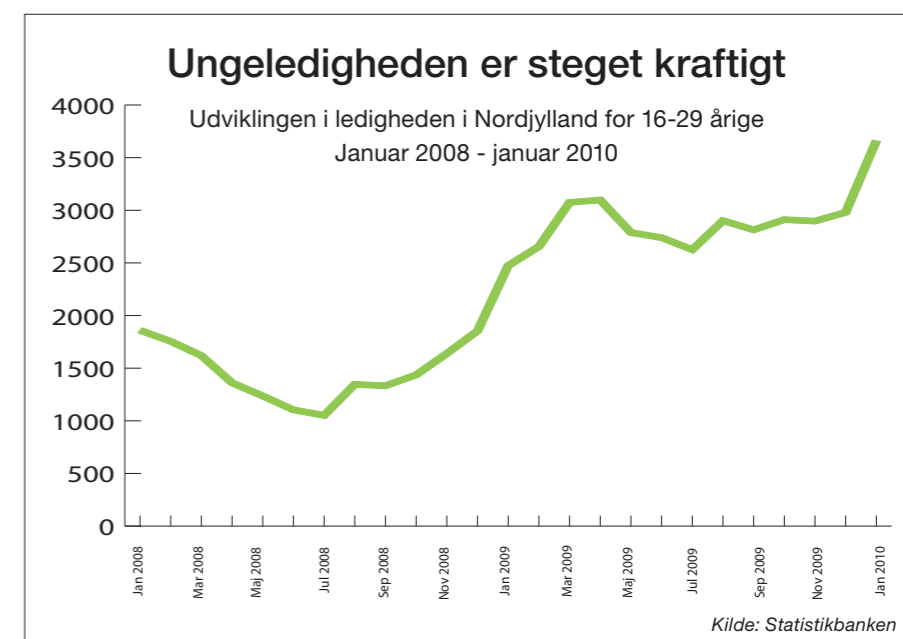
Ifølge Ruth Thomsen er der på det seneste kommet meget mere fokus på, at uddannelse er vejen frem, også når det gælder de ikke arbejdsmarkedsparete unge ledige.

"Jeg oplever, at det især er, når det

gælder unge med andre problemer end ledighed, at der er tale om et paradigmeskifte. Vi er meget mere fokuseret på uddannelse, end vi har været tidligere," siger Ruth Thomsen.

Ifølge prognoserne behøver udsigterne ikke at tegne sig dystert for de unge ledige, da der i fremtiden generelt vil blive mangel på arbejdskraft. Det vil dog næppe være de ufaglærte jobs, der kommer tilbage i stor stil, og Susanne M. Nielsen peger derfor på, at det er vigtigt, at de unge uddanner sig i tide.

"Der vil om få år være massive rekrutteringsbehov ikke mindst i den offentlige sektor og dermed gode muligheder for de unge ledige i Nordjylland. Men det er vigtigt, at fremtidens arbejdsstyrke kommer til at passe til fremtidens jobs. Kort sagt betyder det, at der er brug for et højere uddannelsesniveau," siger hun.

Lær den ledige at kende

Teamleder Katja Lykke tror på, at ekstra indsats får flere unge i job.

Unge tilbydes luksusbehandling for at komme ud af dagpenge- og kontanthjælpsforsørgelsen.

Mange unge ledige har andre problemer og udfordringer end ledigheden selv. I et normalt rådgivningsforløb på jobcentret kan det være svært at nå ind til kernen af den lediges unges situation. Et nyt projekt går et langt skridt videre end normalt.

"Det handler om at lære den unge ledige at kende. Og det er det, vi gør i projektet," siger Katja Lykke, der er teamleder i Mariagerfjord Jobcenter, som er et af de 14 jobcentre, der deltager i projektet "Unge godt i gang".

På landsplan er 2.000 unge, som har gået ledige i længere tid, med i det store, dybdeborende forløb. I Mariagerfjord er det 80 unge ledige, der tilbydes særbehandling i projektet.

Job eller uddannelse

"Unge godt i gang" henvender sig til ledige dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere under 30 år, både med og uden uddannelse. Meningen med projektet fremgår tydeligt af brevet, som sendes direkte hjem til de udvalgte unge. De skal hurtigst muligt i job eller begynde på en uddannelse.

Allerede i den første uge indkaldes den unge ledige til samtale på jobcentret. Herefter bliver der samtaler hver eller

hver anden uge. Læse- og skrivefærdigheder skal også afklares hurtigt.

"Ved normal indsats med kontaktførelse hver tredje måned taler vi kun kort med den unge. I dette projekt når vi at lære den ledige at kende, og det er en stor fordel," siger Katja Lykke.

“Vi graver i årsagerne til ledigheden”

Afdækker muligheder

For de unge i projektet, der ikke har en kompetencegivende uddannelse, er det målet, at den særlige indsats skal få de unge i uddannelse. Den intensive behandling består blandt andet af ugentlige individuelle samtaler i jobcentret og virksomhedsrettet aktivering og en mentor tilknyttet på arbejdspladsen. For de ledige med uddannelse handler indsatsen om at få den unge i job.

Der kan være mange forhindringer for, at unge ledige kan finde beskæftigelse, og det er disse forhindringer, som projektet kan være med til at afdække. Ledige med uddannelse har ofte det problem, at deres uddannelse er blevet for gammel, og at de glemmer at se på andre muligheder.

"Det kunne jo være, at en murer eller klejnsmed kunne blive faglærer eller komme til at se efter utilpassede børn

i en periode, mens ledigheden i deres fag er stor. Den unge ledige er nødt til at se åbent på alle sine muligheder, uanset om man har uddannelse eller ej. Det kan vi lettere hjælpe dem med via metoderne i dette projekt," siger Katja Lykke.

Det virker

Som jobsøgende kan det være nødvendigt at være vedholdende og sælge sig selv overbevisende. Det kan være en enorm udfordring for mange unge ledige.

"Hvis man er opdraget til ikke at være påtrængende, kan det blive grænseoverskridende at stille op hos en arbejdsgiver og sige: Tag mig, for jeg er den bedste," siger Katja Lykke, og fortæller, at det hyppige kontaktførelse og tilgangen til de unge i projektet er med til at løse disse udfordringer.

"Vi graver i årsagerne til ledigheden. Det er her, projektet især gør en forskel," siger hun.

Hun er overbevist om, at de fleste, der kommer i arbejde med det nye tilbud, fortsat ville have været ledige med en almindelig indsats.

"Projektets elementer om struktureret afklaring af den lediges kompetencer og muligheder gennem hyppigere kontaktførelse er kommet for at blive," siger Katja Lykke.

TO NORDJYSKE JOBCENTRE I PROJEKT

2.000 unge landet over vil i forsøgsprojektet "Unge godt i gang" få en intensiv og særlig tilrettelagt indsats, mens en tilsvarende kontrolgruppe får den normale indsats i jobcentret. I alt 14 jobcentre deltager. I Nordjylland deltager Mariagerfjord og Vesthimmerland.

Nickie Behrentzh er glad for sit job i købmandsbutikken.

Godt at blive presset

22 årige Nickie Behrentzh gik fra ledighed til købmandsjob, da hun blev udvalgt til projektet "Unge godt i gang".

Ung ledig overvandt sig selv og gik direkte ud i en butik og fandt arbejde, efter at jobcentret havde presset på.

Nickie Behrentzh fra Valsgaard var med det samme klar over, at hun måtte ud og sælge sig selv, da brevet fra jobcentret dumpede ind hos hende i efteråret. Hun var udvalgt til at deltage i projektet "Unge godt i gang".

"Det betød, at jeg skulle overvinde mig selv," siger Nickie Behrentzh.

Hun er 22 år og havde været ledig, siden hun blev uddannet som salgsassistent i 2008.

"Jeg har søgt masser af job, mest pr. mail, breve og et par gange via telefonopkald. Hver tredje måned har jeg skullet vise, hvor mange steder jeg har søgt. Det er lidt hårdt. På den anden side kan jeg godt forstå budskabet, at man ikke kan have os til at gå," siger Nickie Behrentzh.

Fandt selv job

Som deltager i "Unge godt i gang" kom hun hurtigt til en samtale på Mariagerfjord Jobcenter. Hun fik nærmest lektier for fra første dag. I løbet af nogle dage skulle hun møde personligt op i to butikker og spørge, om de ville have hende.

"Sagsbehandlerens ord faldt ikke nøjagtigt på den måde, men

jeg opfattede det i hvert fald, som om jeg var nødt til at gøre det. En personlig, uopfordret henvendelse er bestemt ikke det, jeg er bedst til. Jeg havde det ikke direkte dårligt, men det var tæt på," siger Nickie Behrentzh.

Hun opsøgte sin gamle praktikplads, Spar købmanden i Valsgaard, og det viste sig, at købmanden godt kunne bruge hende, og hun fik et job med det samme.

"Jeg var helt vildt glad. Jeg håbede så inderligt på at få det. Jeg var meget lettet, for det havde kværnet i hovedet på mig i nogle dage, og jeg nåede at blive rimelig nervøs for at få et nej," siger hun.

"Og så var det bare vildt fedt at tage ind på jobcentret næste dag og sige, at jeg selv havde fundet et job."

Bliver presset

Nickie Behrentzh bliver med jævne mellemrum ringet op af sin sagsbehandler, som vil høre, hvordan det går.

"Før blev jeg ikke ringet op, og det kan godt være lidt irriterende, at hun skal ringe. Man føler sig måske lidt overvåget, men jeg må alligevel indrømme, at det har været godt for mig at blive presset. Nu har jeg fundet ud af, at der ikke sker noget ved at spørge. Jeg tror, jeg har lært at tage mig lidt mere sammen," siger Nickie Behrentzh.

Langt de fleste unge er klar over, at uddannelse er vigtig, viser syddansk undersøgelse.

Unge siger ja til uddannelse

Langt de fleste unge ledige er klar over, at det er vigtigt for dem at få en uddannelse. Til gengæld har de ikke lyst til at være fleksible, når der søges job. Det viser en ny undersøgelse blandt unge ledige i Sønderjylland og på Fyn.

”Der er både opløftende og bekymrende resultater i undersøgelsen,” siger kon-torchef Peter Graversen fra Beskæftigelsesregion Syddanmark, som har fået lavet spørgeskemaundersøgelsen blandt 400 unge dagpenge- og kontant-hjælpsmodtagere i de syddanske job-centre.

Ligesom i Nordjylland er ungeledigheden højt på dagsordenen i Sønderjylland og på Fyn, og undersøgelsens mål er at belyse de unges egne holdninger og tanker i lyset af konjunkturomsvinget på arbejdsmarkedet.

”Vi vil gerne have bedre styr på de forskellige grupper af unge ledige. Hvad vil de? Og hvad kan de?,” siger Peter Graversen.

Nej til mobilitet

Undersøgelsen sætter særligt fokus på to spørgsmål. De unges mobilitet og de unges uddannelsesparathed.

Mobilitet, både geografisk og faglig, er væsentligt nu og i fremtiden. Det øger jobmulighederne markant, hvis man er parat til at køre langt eller flytte efter et arbejde. Samtidigt er det i dag nødvendigt, at man er frisk på at tage et job inden for andre områder, end hvor man eventuelt har sin uddannelse.

Ifølge Peter Graversen er de unge ledige i undersøgelsen ikke indstillet på at være særligt mobile.

Mindre end halvdelen svarer, at de er vilige til at pendle over 15 kilometer hver vej til job. Og kun 40 procent er klar til at skifte arbejdsområde eller jobtype for at komme i job.

”Jeg synes, at tallene er for dårlige, når det drejer sig om de unges vilje til mobilitet. De unge tror stadig, at de kan få deres drømmejob lige fra starten. Sådan er det jo ikke længere, og det er åbenbart nødvendigt, at vi gør det meget tydeligt for de unge ledige, hvor meget jobchancerne vokser, hvis man søger bredt,” siger Peter Graversen.

Ja til uddannelse

Til gengæld er de unge i undersøgelsen meget bevidste om, at uddannelse er vejen frem. Rundt om i beskæftigelses-systemet hedder det nu ”uddannelse før

job”, og det er et budskab, som de unge har været hurtige til at tage til sig.

”Det er opløftende, at langt de fleste unge selv angiver, at det er vigtigt for dem at få en uddannelse,” siger Peter Graversen.

I alt er det tre ud af fire af de unge, som siger, at uddannelse er vigtigt. Blandt de umiddelbart uddannelsesegnede unge, er det hele 90 procent, som finder det vigtigt at få en uddannelse. Men også blandt de ikke uddannelsesegnede unge er der et flertal, nemlig 55 procent, der mener, at uddannelse vil være godt for dem.

Faktisk svarer mere end hver tredje ikke uddannelsesegnede unge ledige, at de regner med at gå i gang med en uddannelse inden for et år. Samtidig siger de, at de får brug for hjælp til både at finde den rette uddannelse og til at gennemføre den.

”Det er godt, at de unge har forstået, at uddannelse er vigtig. Det stiller store krav til, at beskæftigelsesystemet er gode til at rådgive, så de bliver i stand til at gennemføre den uddannelse, de vælger,” siger Peter Graversen.

Link til hele undersøgelsen via brnordjylland.dk/effekt.

Hjælp til bedre ungeindsats

Der er brug for en helt ekstraordinær og målrettet indsats for at få flest mulige unge ledige i uddannelse eller job. Det er tanken bag den nye nationale ungeenhed med base i Nordjylland.

”Ungeenheden er en håndsrækning til landets kommuner og jobcentre. Vi vil hjælpe jobcentrene med at tilrettelægge ungeindsatsen bedst muligt,” siger Karsten Simensen, der er direktør i Beskæftigelsesregion Nordjylland. Den nye landsdækkende ungeenhed, der blev oprettet 1. april for en toårig periode, er blevet placeret hos Beskæftigelsesregion Nordjylland i Aalborg.

Et bredt flertal i folketinget har med vedtagelsen af ungepakken sidste efterår sat en lang række initiativer i gang for at komme den stigende ungeledighed til livs. Ungepakken indeholder både initiativer på beskæftigelsesområdet, uddannelsesområdet og integrationsområdet, og de mange initiativer kommer oveni, at der rundt om i kommunerne i forvejen er masser af lokalt fokus på at bekæmpe den stigende ledighed blandt de unge.

Viden og rejsehold

”Ungeindsatsen har politisk topprioritet i disse år, og det er vigtigt, at indsatsen er så effektiv som mulig over for de unge. Et af succeskriterierne for Ungeenheden bliver at udbrede kendskabet til de metoder, der virker og giver resultater,” siger Karsten Simensen.

Enheden har sammensat et rejsehold, der vil tage rundt til alle landets kommuner for at sprede kendskabet til de

gode eksempler og den nyeste viden på ungeområdet.

En oplagt opgave bliver at hjælpe kommunerne med at bygge bro mellem Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) og beskæftigelsesystemet.

”Nogle steder er der et fint samarbejde, og andre steder går det knapt så godt. Det er utroligt vigtigt med en sammenhængende ungeindsats, så de unge ikke bliver kastebold mellem forskellige instanser,” siger Karsten Simensen, der mener at Ungeenheden kan hjælpe kommunerne med at lære af hinanden.

En anden af enhedens opgaver bliver at lave brugbare analyser, udvikle metoder og ikke mindst indsamle den viden, der eksisterer på ungeområdet, så det kan blive brugt af kommuner, jobcentre og andre aktører.

Nordjyske erfaringer

Karsten Simensen er glad for, at den nationale ungeenhed er blevet placeret i Nordjylland.

Landsdelen har stor erfaring med ungeledighed, som traditionelt har været større her end andre steder i landet.

”Vi har haft stor fokus på ungeområdet i de senere år. Der er næppe den kommune i Nordjylland, der ikke har de unge som et strategisk indsatsområde, og mon ikke vi har nogle erfaringer, som vi kan bringe ud i hele Danmark,” siger Karsten Simensen.

Ungeenheden har mulighed for at støtte lokale initiativer i kommunerne. Enheden administrerer en pulje på 10 millioner kroner, der skal støtte forsøg med samarbejde mellem UU-vejlederne, uddannelsesinstitutioner og jobcentre.

Ny ungeenhed med base i Aalborg skal hjælpe jobcentre og kommuner i hele landet.

Fra evig forsørgelse til normalt job

Nordjysk projekt vil hjælpe en gruppe udsatte unge fra evig offentlig forsørgelse til almindelig beskæftigelse.

De er unge, kan bevæge sig som alle andre og deres begavelse ligger inden for normalfeltet. Men de har udsigt til at være sat uden for arbejdslivet i resten af deres liv.

Det skal være løgn, hvis det står til folkene bag et nyt projekt i Jammerbugt Kommune. På to år skal mindst en tredjedel af de unge i projektet hjælpes i normalt job.

“Vi er helt sikre på, at det lykkes”

“Vi er helt sikre på, at det lykkes,” siger Per Andersen, direktør i SID Job, der driver projektet for Jammerbugt Kommune. Ud over den tredjedel, han regner med at få i normalt job, vil de fleste af resten også blive hjulpet af projektet ved at komme i fleksjob, voksenlære eller i uddannelse.

Projektet retter sig mod unge, der har massive sociale og psykosomatiske problemer og ikke har fået fodfæste nogen steder. Der er 20 deltagere, som hver dag kommer i SID Jobs hus i Kaas. De fleste er først i tyverne, som i årevis har været uden for samfundet.

Ifølge jobcenterchef i Jammerbugt Kommune, Leif Sørensen, der sammen med det lokale beskæftigelsesråd har været med til at støtte projektet, er det unge, der står til et liv på evig forsørgelse.

“Nu oplever de for første gang, at der er nogen, der synligt er interesseret i deres ve og vel. Det skal give dem et trykt fundament, som de så kan udvikle sig ud

fra. Så de kan blive individer, der kan lære at fungere i samfundet,” siger han.

Simpel opskrift

Projektet har aftale med 30 virksomheder og butikker, som under forløbet vil tage de unge i praktik. Hvert sted er der udpeget en mentor, som bliver undervist i at håndtere praktikanterne.

Men inden de når så langt, handler det om de mere basale ting. Der bliver undervist i almindelige færdigheder som skrivning og stavning og i at håndtere et praktisk liv.

“Mange er blevet parkeret i specialklasser og er ikke kommet længere end til 4.- 5. klasse-niveauet,” siger Per Andersen.

Simple ting som kost, søvn og transport spiller en stor rolle i projekt-forløbet.

“Vi ser på de primære ting i livet. De lærer at lave almindelig mad af en diætist, fordi de fleste af dem kun har været vant til færdigretter. De lærer også at disponere deres søvn, og at det ikke nytter at sidde oppe hele natten med vennerne, når man skal være klar om dagen,” siger Dorthe Rasmussen, der er psykolog og tilknyttet projektet.

Projektets ansatte sørger for, at deltagerne vækkes, hvis de ikke selv kan komme op. De bliver hentet, og deres børn kan blive hentet fra dagplejen og passet.

“De basale behov må ikke blive en hindring. Det viser

sig næsten altid, at de alligevel kan få deres hverdag til at gå op og få børnene hentet og passet, når vi siger til dem, at det kan vi da bare gøre,” siger Dorthe Rasmussen.

Livskvalitet

SID Job har beregnet sig frem til, at Jammerbugt Kommune vil kunne spare helt op til 100 millioner kroner, hvis projektets langsigtede mål med at holde de unge væk fra førtidspension og overførselsindkomst resten af livet lykkes.

Så langt frem fokuserer jobcenterchef Leif Sørensen ikke.

“Selvfølgelig går det ud på at gøre nogle mennesker kapable til at blive selvforførende, så de ikke skal leve livet på offentlig forsørgelse. Men det handler også om livskvalitet, og i første omgang glæder jeg mig til at se de første smil hos de unge,” siger Leif Sørensen.

Projektet gik i gang 1. februar og forventes at vare i to år.

“Mindst en tredjedel kommer i normalt job,” siger Per Andersen fra SID Job.

Psykolog Dorthe Rasmussen hjælper udsatte unge i Jammerbugt Kommune.

Mit livs chance

25-årig med tre børn og en 10. klasse som eneste uddannelse vil gerne i arbejde og forsørge sig selv. Hun ser Jammerbugt-projekt som sin store chance.

“Sådan nogle som mig er jo bare ugidelige og ønsker slet ikke at komme i arbejde, tænker mange. Men der er ikke noget, jeg hellere vil.”

Sara Kjær Jensen lider af angst, mange forskellige slags angst, og har taget sig mere end almindeligt sammen for at tale offentligt om sit liv og sin beslutning om at deltage i projektet i Kaas.

Hun gik ud af 10. klasse og har ikke rigtig været ude i samfundet siden. En pædagoguddannelse fik hurtigt en ende.

Som 18-årig kom hun i et vikariat i en købmadsbutik. Da hun blev ledig igen, begyndte angstanfaldene, og hun opgav at komme i job. Transport og store byer er især med til at udløse anfaldene.

Tag dig sammen

Sara Kjær Jensen bor med sin samlever og deres tre børn på et, to og seks år i Jammerbugt Kommune. Hver barsel er automatisk gået over i en ny sygemelding.

Et ungt menneske i den situation er vant til at blive mødt af holdningen: “Prøv nu at tage dig sammen.”

Sara Kjær Jensen bryder også sammen i gråd, da hun bliver spurgt, hvordan udsigten til et liv på offentlig forsørgelse er for en 25-årig.

“Det er jo det, jeg tit tænker på og ikke vil. Projektet her er mit livs chance,” siger Sara Kjær Jensen. Hendes største jobønske er at blive tandtekniker.

For min egen skyld

Psykolog Dorthe Rasmussen, der er tilknyttet projektet, er sikker på, at Sara Kjær Jensen vil ende med at komme i beskæftigelse.

“Sara gør kæmpe fremskridt hver dag og presser sin angst til det yderste. Hun skal nok komme i job,” siger hun.

For Sara Kjær Jensen har det været godt at være sammen med ligesindede på skolen i Kaas.

“Vi har samme alder og samme problemer, og så er jeg her for min skyld og ikke for kommunens skyld. Jeg har ellers altid følt, at jeg bare var et nummer, der skulle puttes i en kasse, så nogen kunne sige, at nu havde de gjort noget for mig,” siger Sara Kjær Jensen.

Nye mål på Mors

Klare mål på Jobcenter Mors skal give bedre service til brugerne og samtidigt styrke arbejdsglæden på jobcentret.

Hanne Neergaard fra BDO sammen med projektansvarlig Niels Otto Degn fra Morsø Kommune.

Jobcentrene bruger for meget tid på brandslukning og for lidt på at yde den bedst mulige indsats over for de ledige. Det mener man på Mors, hvor man nu vil ændre fundamentalt på tingenes tilstand på kommunens jobcenter.

"Vi vil give bedre service til vores brugere og samtidigt styrke arbejdsglæden på jobcentret," siger afdelingsleder Niels Otto Degn fra Morsø Kommune.

Han er projektansvarlig for projektet "Resultatbaseret styring på beskæftigelsesområdet", der trods sit ikke helt mundrette navn vil medføre nye og meget klare mål for medarbejdernes arbejde i fremtiden.

"Vi er sat i verden for at servicere borgerne og virksomhederne bedst muligt, og derfor er det dem, der skal være i fokus," siger Niels Otto Degn, der har høje forventninger til projektet.

"Ligesom andre kommuner, har vi haft mange projekter før, og der kan blandt medarbejderne sagtens spores en vis projekt-resistens. Men dette projekt er

anderledes, og jeg tror, at det vil blive en vigtig milepæl i Morsø Kommune, som vil være med til at danne grundlaget for alle fremtidige projekter," siger han.

Pejlemærker

Kort fortalt går projektet ud på, at der på jobcentret skal opstilles nogle få og meget klare mål for nogle udvalgte indsatsområder. Og ud fra målene fastlægges en række indsatser, der gør, at målene kan nås.

Selvom målene ender med at lyde enkle og indlysende, er de resultatet af en grundig proces, hvor hvert enkelt ord og komma er blevet vendt og drejet, indtil den endelige formulering er på plads. Det er sket på stribevis af møder, workshops og seminarer, der er blevet holdt internt og eksternt siden projektet blev skudt i gang i september sidste år.

Det grundige forarbejde er ifølge Niels Otto Degn vigtigt, for når først de overordnede mål er fundet, vil målene efterfølgende fungere som de pejlemærker, alt det daglige arbejde på jobcentret nøje skal tilrettelægges efter.

"Vi vasker næsten tavlen ren og starter med at finde ud af, hvad det egentlig er, vi gerne vil nå med vores indsats. Jeg mener selvfølgelig, at vi også har forsøgt at gøre det godt før, men det nye er, at vi kommer til at have en meget mere struktureret og systematisk tilgang i vores arbejde. Der er tale om en reel kulturændring," siger Niels Otto Degn.

Fokus på slutmålet

Morsø Kommune får hjælp til projektet af manager Hanne Neergaard fra BDO Kommunernes Revision:

"Det er jo ikke nyt, at vi laver målstyring. Men tidligere har målene måske været hvor mange nye virksomhedscentre eller fleksjob, der skulle skabes. Nu flytter vi fokus hen på hvilke effekter, vi gerne vil skabe. Vi ser på slutmålet frem for procesmålene," siger hun.

Som start er det valgt at fokusere på tre indsatsområder - unge, syge borgere og arbejdskraftudbuddet på Mors.

Når det drejer sig om syge borgere i Morsø Kommune, så er målene fremover, at borgeren skal fastholdes til varig

selvforsørgelse med et job. Sekundært at fastholde borgerens tilknytning til arbejdsmarkedet på anden vis.

Ud fra de overordnede mål skal der formuleres en række konkrete indikatorer for, om målene nås. Indikatorer, der siden kan måles på for at sikre, at indsatsen er god nok.

Ejerskab

Et væsentlig element i projektet er, at det er jobcentrets medarbejdere selv, der har været med til at formulere målene. Og ikke mindst er det også medarbejderne, der skal finde frem til, hvordan de overordnede mål kan blive opfyldt i praksis.

"Det er helt afgørende, at medarbejderne føler ejerskab over projektet og over de mål, vi når frem til. Det er deres engagement, der skal få projektet til at blive en succes. Vi kan kun nå målene, hvis medarbejderne føler, at deres arbejde er fornuftigt og giver mening," siger Hanne Neergaard.

Ifølge Niels Otto Degn er baggrunden for projektet netop, at mange medarbej-

dere har følt, at de ikke har kunnet yde den bedste mulige indsats over for de ledige.

"Det er klart opfattelsen, at vi bruger for mange kræfter på alle mulige former for indberetning og dokumentation, og at det styrer det daglige arbejde for meget. Medarbejderne vil hellere end gerne sætte ambitiøse mål op for deres sagsbehandling, men det er svært, når de føler, at de bruger tiden på brandslukning," siger han og henviser til, at medarbejderne på jobcentret i Morsø Kommune blandt andet selv er kommet med bud på, hvordan de gennemsnitlige sagsbehandlingstider kan forkortes.

I hele kommunen

Effektstyringsprojektet kører indtil videre i jobcentret, men hvis det bliver en succes, er det planen, at erfaringerne skal kunne bruges i resten af det kommunale system på Mors.

"Det er håbet, at politikerne bliver så begejstrede, at de får lyst til at brede det ud til hele organisationen. Jeg er sikker på, at tankegangen med at opstille

overordnede effektmål kan overføres til andre forvaltninger i kommunen," siger Niels Otto Degn, der også mener, at andre kommuner kan lære af erfaringerne. Det samme håber man i Beskæftigelsesregion Nordjylland, som har givet økonomisk støtte til projektet på Mors.

"Jeg tror på, at projektet på Mors kan give inspiration til andre jobcentre, som gerne vil skabe mere og bedre sammenhæng mellem indsats og effekt," siger kontorchef Henrik Christensen fra Beskæftigelsesregion Nordjylland. Han har forståelse for, at nogle jobcentre kan have lyst til at vaske tavlen ren og redefinere sig selv og sine opgaver på ny.

"Hvis man føler sig syltet ind i for meget bureaukrati, administration og traditioner, så kan det være sundt, at starte på en frisk og finde på nye måder at løse opgaverne på ligesom på Mors," siger Henrik Christensen.

Kraftig stigning i unge førtidspensionister

Siden 2007 er antallet af unge nordjyder på førtidspension steget markant, og tendensen fortsætter. Der er brug for nytænkning, hvis udviklingen skal vendes, lyder det fra eksperter.

Der er blevet markant flere førtidspensionister under 30 år de seneste par år. Det er usikkert, præcist hvorfor tallet stiger.

"Uanset årsag er det både ud fra et menneskeligt og et samfundsmæssigt perspektiv problematisk, at der er sket denne pludselige stigning i unge mennesker, der kommer på førtidspension," siger fuldmægtig Anne Birk fra Beskæftigelsesregion Nordjylland, der netop har lavet analysen "Unge førtidspensionister".

Frem til 2007 lå antallet af unge førtidspensionister i Nordjylland meget stabilt på godt 1.000 personer under 30 år. Men en pludselig stigning i andet halvår 2007 er fortsat siden, så der i januar 2010 var 1.232 unge nordjyske førtidspensionister mellem 18 og 29 år. En stigning på 23 procent fra juli 2007 til januar 2010. Tendensen har været den samme i hele Danmark, lige bortset fra at stigningen på landsplan allerede begyndte at tage fart i 2005.

Psykiske lidelser

Stigningen blandt de unge er sket samtidig med, at der generelt er blevet færre danskere på førtidspension i løbet af de seneste år. Især antallet af førtidspensionister over 60 år er faldet drastisk, hvilket hænger nøje sammen med, at pensionsalderen blev sænket fra 67 til 65 år i forbindelse med efterlønsreformen. For aldersgrupperne fra 30 til 60 år har der været tale om mindre udsving. Det er således kun de unge, der oplever en stor stigning, og ifølge konsulent Jean-Pierre Morel fra CABI, Center for aktiv beskæftigelsesindsats, er det

sandsynligt, at udviklingen med flere unge førtidspensionister risikerer at fortsætte fremover.

I mere end tre ud af fire tilfælde er det psykiske lidelser, der er årsagen, når der tilkendes førtidspension til unge under 30 år.

Psykiske lidelser dækker over meget forskellige diagnoser som mental retardering og skizofreni, men især gruppen af unge, der lider af udviklingsforstyrrelser som ADHD eller aspergers syndrom er hurtigt voksende.

Nye løsninger

"Meget tyder på, at det kun er toppen af isbjerget. Der er sandsynligvis mange flere med lignende problemstillinger, som ligger og roder i kontanthjælpssystemet. Desuden tyder tendenser i folkeskolen og ungdomspsykiatrien på, at antallet af børn og unge med psykiske

Antallet af unge førtidspensionister i Nordjylland er steget kraftigt i de seneste år.

problemstillinger er voksende. Det er noget uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen er nødt til at tage højde for," siger konsulent Jean-Pierre Morel, der netop har lavet en analyse, der blandt andet kortlægger, hvilke unge det er, der får tilkendt førtidspension.

"Nogle af disse unge førtidspensionister vil i perioder have gavn af en fleksibel tilknytning til arbejdsmarkedet. I nogle tilfælde kan det bidrage til at forebygge genindlæggelser, og det er generelt med til at give øget selvværd, forbedret livskvalitet og bedre socialt netværk," siger Jean-Pierre Morel.

Han understreger dog, at det er vigtigt, at der udvikles nye og bedre løsninger, som giver unge med en psykiatrisk diagnose bedre muligheder for at få en fremtid med en form for tilknytning til arbejdsmarkedet.

"Det er ikke en opgave, som jobcentre kan klare alene. Når det handler om psykiske lidelser, så kan man ikke nøjes med vejledning og rådgivning og træning af nogle færdigheder i en kortere periode. Det er unge, der er ofte er meget skrøbelige og har behov for sammenhængende støtte over længere tid. Det taler for en styrket samarbejde mellem behandlingsverdenen, socialpsykiatrisk bostøtte og jobcentre," siger Jean-Pierre Morel.

Brug klausuler

Også Anne Birk fra Beskæftigelsesregion Nordjylland mener, at der er brug for nytænkning.

"Det er meget alvorligt og gennemgribende, når unge mennesker bliver parkeret uden for arbejdsmarkedet på livstid. Jeg vil ikke påstå, at der er no-

Der er brug for nytænkning, mener Anne Birk fra Beskæftigelsesregion Nordjylland.

gen, der får tilkendt førtidspension, som ikke burde have haft det. Men hvis der blandt førtidspensionisterne er mennesker, der kan hjælpes til at få en vis tilknytning til arbejdsmarkedet, så vil det være godt både ud fra et menneskeligt og et samfundsmæssigt perspektiv," siger hun.

Undersøgelser har vist, at mange unge førtidspensionister på et tidspunkt oplever

en så væsentlig forbedring af deres helbredstilstand, at de får lyst til at prøve at få en vis tilknytning til arbejdsmarkedet. Anne Birk peger på, at det vil være en god ide, hvis kommunerne overvejer brugen af de såkaldte genoptagelses-klausuler, når de tilkender førtidspension til unge.

Det kan godt opleves som et paradoks at give førtidspension på baggrund af

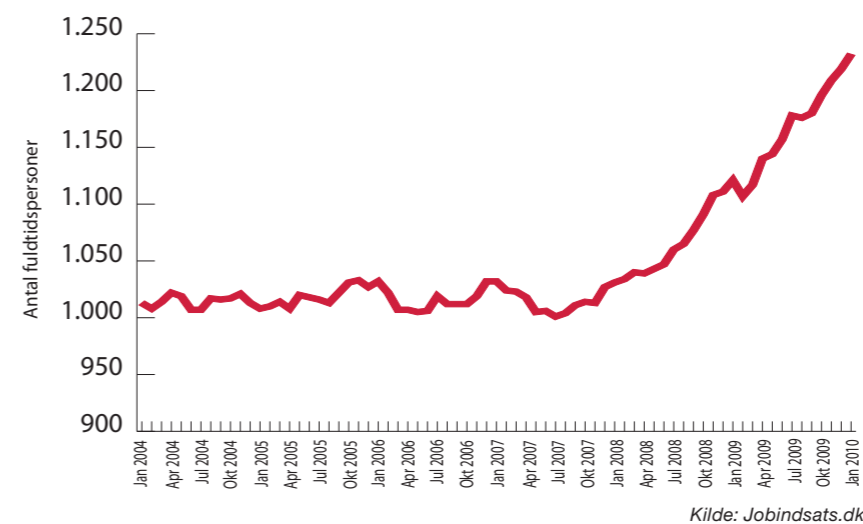
varig nedsat arbejdsevne, og samtidigt lave en klausul om at genoptage sagen igen om nogle år. Men det kan måske være en metode til at sikre sig, at unge førtidspensionister, der oplever en forbedring i deres funktionsevne, får mulighed for at prøve kræfter med arbejdsmarkedet.

"Der er formentlig førtidspensionister, der vil have glæde af at blive kontaktede igen efter en periode eller årrække, så de oplever, at der fortsat er interesse for dem og deres situation," siger Anne Birk.

Læs analysen "Unge førtidspensionister" via brnordjylland.dk/effekt.

Flere unge på førtidspension

Udvikling i antal unge førtidspensionister (18-29 år) Nordjylland, januar 2004 – januar 2010

Kilde: Jobindsats.dk

NY FØRTIDSPENSION PÅ VEJ

Meget tyder på, at der er ændringer på vej i reglerne for førtidspension. I forbindelse med sit nye arbejdsprogram har regeringen foreslået en førtidspensionsreform, der blandt andet skal resultere i, at færre unge mennesker ender på førtidspension.

Mange førtidspensionister er ikke opmærksomme på, at de gerne må arbejde, mens de modtager pension.

Jobcenter Thisted er med i nyt initiativ.

Flere førtidspensionister i job

Mange førtidspensionister kunne godt tænke sig at blive en del af fællesskabet på arbejdsmarkedet. Et nyt projekt skal give kommunerne mere erfaring med at hjælpe førtidspensionister i job.

Førtidspension behøver ikke at være lig med en passiv tilværelse uden arbejde resten af livet. En del førtidspensionister har, selv om de er tilkendt pension, nogle ressourcer, som kan bruges på arbejdsmarkedet. Faktisk viser undersøgelser, at mange førtidspensionister selv føler, at de vil være i stand til at varetage et arbejde i et eller andet omfang. Men mange førtidspensionister mangler viden og information om deres jobmuligheder, og det er med til at holde dem uden for arbejdsmarkedet.

"De fleste førtidspensionister er ikke opmærksomme på, at de rent faktisk gerne må arbejde samtidigt med, at de modtager pension. Derfor er målrettet information afgørende, hvis vi gerne vil have flere førtidspensionister til at tage et job," siger udviklingskonsulent Anne Fisker Mikkelsen fra konsulentfirmaet Discus, der er projektleder på et nyt landsdækkende initiativ, der skal give kommunerne erfaring med at hjælpe førtidspensionister med afklaring og jobsøgning.

Helt frivilligt

I alt deltager 15 af landets jobcentre i projektet, der i første omgang handler om at sprede budskabet ved at sende målrettet information ud til alle førtidspensionister under 50 år. Samtidigt vil førtidspensionisterne blive tilbudt et klippekort til i alt fem grundige afklaringsamtaler på jobcentret, der skal hjælpe førtidspensionisterne med at vurdere deres egne ressourcer og jobønsker samt at gennemskue, hvad de økonomiske konsekvenser vil være ved at få et job. Tilbuddet består også i støtte til jobsøgning til de førtidspensionister, der har

brug for det.

"Der er det særlige ved førtidspensionister, at de ikke har pligt til at tage et job. Der er tale om et fuldstændigt frivilligt tilbud. Derfor er det udelukkende positiv motivation og ikke pisk og kagerulle, der er vejen til at hjælpe en førtidspensionist i arbejde," siger Anne Fisker Mikkelsen.

En anden vigtig del af projektet handler om, at jobcentrene gør sig nogle grundlæggende erfaringer med at arbejde med en uvant målgruppe.

"Det er ikke et lovkrav, at førtidspensionister skal have hjælp til at finde arbejde. Derfor er det ikke en opgave, der hidtil har været særligt højt prioriteret i kommunerne," siger Anne Fisker Mikkelsen.

Thisted glæder sig

Den eneste nordjyske deltager er jobcenter Thisted, og her glæder jobcenterchef Jakob Drue Laursen sig til hente nye erfaringer i projektet.

"Jeg synes, at det er en rigtig god ide, at vi nu får mulighed for at gøre en ekstra indsats over for førtidspensionister. Hvis vi formår at få informationen igennem til dem, så er jeg helt sikker på, at nogle af førtidspensionisterne i vores kommune vil få lyst til at prøve kræfter med et job, der passer til dem," siger Jakob Drue Laursen.

I Thisted kommune er der omkring 900 førtidspensionister under 50 år, og hvor mange det vil lykkedes at få i et arbejde tør jobcenterchefen ikke gisne om. Erfaringer fra tidligere mindre modelprojekter fortæller, at det er omkring 10 procent af førtidspensionisterne, der gerne vil deltage i afklaringsforløbet og endnu færre, der ender med at komme i arbejde.

"Der er ikke tale om en kæmpe skjult arbejdskraftreserve. Det vigtigste med projektet er hensynet til de førtidspensionister, der vil kunne få en højere livskvalitet via et arbejde," siger han.

FØRTIDSPENSIONIST-PROJEKT

I alt 15 jobcentre deltager i initiativet, som er et led i Regeringens handicapstrategi "Handicap og Job". Målet er at udvikle og afprøve kommunernes procedurer for at hjælpe førtidspensionister med afklaring og jobsøgning. Projektet begyndte 1. april og fortsætter halvandet år frem.

Læs mere på www.foertidspensionister-i-job.dk

Siri Andreassen er førtidspensionist og glad for sit første arbejde.

Jeg kan lide at gøre en forskel

Det var en befrielse og en absolut nødvendighed, da hun for syv år blev tilkendt førtidspension. Men for 32 årige Siri Andreassen fra Aalborg er det også en livsbekræftende sejr, at hun nu har fået et arbejde for første gang i sit liv.

"Det betyder enormt meget, at jeg kan have et arbejde," siger Siri Andreassen. Siden januar har hun ved siden af sin førtidspension været i beskæftigelse 12 timer om ugen som pædagogmedhjælper på en specialskole for voksne i Aalborg.

"Arbejdet giver en struktur i min hverdag, som jeg har brug for. Og så er det bare enormt rart, at jeg har noget meningsfyldt at stå op til," siger hun.

Vold og stoffer

Hun er født og opvokset på Færøerne og havde en barskt opvækst med en voldelig far, der slog både hende og hendes mor. Hun blev mobbet i skolen og havde ingen venner.

Da hun var seksten flyttede hun til Danmark og Ringkøbing, hvor hun trods masser af modstand fik kæmpet sig til en studentereksamen.

Som nittenårig rykkede hun til Aalborg, hvor hun hurtigt begyndte at tage stof sammen med de nye venner i byens misbrugsmiljø.

"Jeg har altid haft tvangstanker og hørt stemmer. Amfetaminen og ecstasyen fungerede som en slags medicin, der gjorde, at jeg bedre kunne håndtere verden. Desuden fik jeg med vennerne endelig opfyldt mit grundlæggende behov for at føle mig accepteret," siger Siri Andreassen.

Til sidst fik stofmisbruget hende til at udvikle skizofreni og hun blev indlagt med psykose og hallucinationer på psykiatrisk afdeling. Hun har i dag diagnosen OCD, der er en psykiatrisk lidelse med tilbagevendende tvangstanker.

Det er nu over fem år siden, at Siri Andreassen på egen hånd kæmpede sig ud at stofmisbruget.

"Jeg vidste, at jeg måtte gøre noget og komme ud af stofferne. Jeg har kæmpet hårdt og er i dag et helt andet sted i mit liv".

Stadig syg

I 2003 blev Siri Andreassen tilkendt førtidspension, og det var en lettelse.

"Det var en kæmpe befrielse at komme på førtidspension og blive økonomisk sikret. Jeg var ikke i stand til noget som helst. Jeg var så plaget af angst, at jeg stort set ikke var i stand til at komme ud af min lejlighed. Og jeg kunne overhovedet ikke have klaret noget arbejde dengang," siger hun.

Selvom Siri Andreassen også i dag har

sin lidelse og også stadig hører stemmer, så har hun langsomt men sikkert udviklet sig så positivt, at hun nu er i stand til at leve et stort set normalt liv.

"Jeg er stadig syg, men jeg lader ikke længere min sygdom styre min hverdag og mit liv. Sygdommen er en del af mig, men jeg er ikke en del af sygdommen," siger hun.

Siri Andreassen har tidligere selv været elev på den skole, hvor hun nu arbejder. Voksenskolen for Undervisning og Kommunikation i Aalborg er en specialskole for unge og voksne med forskellige psykiske og fysiske handicaps og problemer.

Og det kom som en gave, da hendes tidligere lærer ringede og tilbød hende stillingen som pædagogmedhjælper. Hendes første arbejde nogensinde. Den tidsbegrænsede stilling har nu udviklet sig til et fast job, hvor hun 12 timer om ugen hjælper med undervisningen i forskellige fag.

Timelønnen på 50 kroner har kostet hende boligsikringen, så hun har stort set ikke noget økonomisk ud af arbejdet. "Jeg er så glad for mit arbejde. Jeg ved med mig selv, at jeg aldrig kommer til at forsørge mig selv med et arbejde 37 timer om ugen. Men derfor behøver jeg jo ikke at arbejde nul timer. Jeg kan jo godt lide at lave noget og mærke, at jeg gør en forskel," siger Siri Andreassen.

Få vil arbejde på landet

Landmænd i Nordjylland har i flere år haft svært ved at tiltrække den nødvendige arbejdskraft, selvom der er ledige nordjyder, der har de kompetencer, som landbruget gerne vil have. Landbruget har et imageproblem, lyder forklaringen.

”Vi har et dårligt image, som gør, at mange desværre ikke kunne drømme om at søge job i landbruget,” siger Niels Vestergaard Salling, der er formand for den nordjyske landboforening, LandboNord.

Et job i landbruget er i manges øjne lig med et hårdt og beskidt arbejde, dårlige arbejdstider, lav løn og en forældet virksomhedskultur. Men det er et billede, der passede bedre for ti-tyve år siden. I de fleste tilfælde er det langt fra virkeligheden på landet i dag, mener Niels Vestergaard Salling.

”Mange landbrug bliver i dag drevet som helt moderne arbejdspladser. Der findes bestemt landbrug, der stadig befinder sig i fortiden. Men de fleste job i landbruget kan sagtens sammenlignes med job på fx en industrivirksomhed,” siger han.

Paradoksproblem

Landbruget er lige nu det eneste erhverv i Nordjylland, der oplever problemer med at rekruttere arbejdskraft samtidig med, at der er en høj ledighed inden for erhvervet.

Dette såkaldte paradoksproblem gælder aktuelt for stillingen landbrugsmedhjælper. Det fremgår af den nordjyske Arbejdsmarkedsbalance, der løbende kortlægger forholdet mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraft i Nordjylland.

”Det er et problem, at vi har ledig ar-

bejdskraft, der godt kunne komme i arbejde. Ud fra en samfundsmæssig synsvinkel er det ikke godt, at der er nordjyder på offentlig forsørgelse, hvis der rent faktisk er arbejde til dem,” siger fuldmægtig Finn Torp fra Beskæftigelsesregion Nordjylland.

Han mener, at der er mange af de nordjyder, der for nyligt er blevet afskediget i industrien, håndværksfag eller andre erhverv, der med fordel kunne overveje et arbejde indenfor landbruget.

”Der er klart basis for, at der er mange flere, der overvejer at søge job i landbruget,” siger han.

Motivation og interesse

LandboNord-formanden tøver ikke med at anbefale ledige nordjyder til at overveje et karriereskifte til landbruget. ”Ligesom inden for andre fag findes der gode og dårlige arbejdsgivere, så man skal selvfølgelig se sig for. Men man kan roligt søge job i landbruget, også selvom man aldrig tidligere har haft nogen tilknytning til erhvervet,” siger Niels Vestergaard Salling.

Han fortæller, at da han selv sidst havde brug for at ansætte en landbrugsmedhjælper til sin svineproduktion, gik han og håbede på, at en sygeplejerske eller hjemmehjælper ville søge stillingen. Det skete ikke, og jobbet blev besat af en anden medarbejder, som han er glad for.

”At tage sig af mennesker og grise kræver nogle af de samme kompetencer, og jeg havde hørt om en kollega, der havde haft held med at ansætte en sygeplejerske. I et job i landbruget tæller den personlige motivation og interesse for arbejdet mindst lige så meget som de faglige kvalifikationer,” siger Niels Vestergaard Salling.

PARADOKS I LANDBRUGET

Landbrugets arbejdsgivere oplyser, at de i flere år har haft svært finde dansk arbejdskraft til ledige stillinger som fx landbrugsmedhjælper. Ifølge Arbejdsmarkedsportalen/CV-banken var der 1. marts 156 ledige i Nordjylland, der var jobsøgende som landbrugsmedhjælper.

Torben Thomsen er glad for skiftet fra pædagog til landbrugsmedhjælper.

Jeg elsker mit job med grisene

Han havde aldrig regnet med at skulle arbejde med grise. Så længe han kan huske, har han altid været sikker på, at han skulle arbejde med børn. Men i dag nyder den 28 årige pædagog sit job som landbrugsmedhjælper på en svineproduktion i Vendsyssel.

”Jeg er bare så superglad for mit arbejde her på gården,” siger Torben Thomsen. Hans arbejdsplads siden august 2009 har været et middelstort svinelandbrug ved Lendum, der ligger midt imellem Hjørring og Frederikshavn.

De 950 søer på gården føder i løbet af et år i alt 24.000 smågrise, som lever 90 dage på gården, inden de bliver sendt videre til opfodning på andre svine-landbrug. Det er i korte træk den svineproduktion, som Torben Thomsen er blevet så glad for at være en del af. Selvom han ingen erfaring havde med grise, så har han været hurtig til at lære, og i dag er det ham, der har det daglige

ansvar for farestaldene, som er den del af produktionen, hvor søerne føder deres grise.

”Jeg nyder ansvaret. Grise er meget sensitive dyr, der straks reagerer på, hvordan de har det. Derfor er det bestemt ikke ligegyldigt, hvordan jeg varetager mit arbejde,” siger han.

Holder af friheden

En af de ting, han godt kan lide ved arbejdet på gården, er muligheden for at arbejde frit og tage selvstændige beslutninger.

Som pædagog har han ofte følt, at han ikke kunne arbejde, som han gerne ville.

”Jeg har arbejdet en del med handicappede børn, og det var psykisk hårdt, når fx kommunens nedskæringer betød, at jeg ikke følte, at jeg kunne gøre det bedste for børnene,” siger Torben Thomsen.

”Her i stalden har jeg frihed til at gøre

mit arbejde, så det virker bedst. Jeg kan godt lide, at mit arbejde er så målbart. Når fx dødeligheden blandt smågrisene stiger, så kan jeg gøre noget og straks se, at det virker,” siger han. Han indrømmer dog, at han også har skullet vende sig til et par ting i det nye job.

”Det var ikke sjovt, første gang jeg skulle slå et svin ihjel med en bolt-pistol. Det er stadig ikke rutine, men jeg har da lært det efterhånden,” siger han.

Familievenligt arbejde

Torben Thomsen bor sammen med sin kone og to små børn i Tårs femten kilometer fra sin arbejdsplads. Hans kone, der er lærer, var ikke umiddelbart begejstret, da han fik jobbet i svinestalden, og hun siger stadig, at han lugter af gris, når han har kommer hjem fra arbejde. Men ellers er hun også blevet rigtig glad for hans jobskifte, fortæller Torben Thomsen.

”Selvom arbejdet kan være fysisk hårdt, så har jeg meget mere overskud, når jeg kommer hjem, end da jeg var pædagog. Når man som jeg har en god og fleksibel chef, så er det et perfekt arbejde, når man har en børnefamilie,” siger han.

Chefen, svineproducent Asbjørn Holst Nielsen, er også meget glad for den pædagog, han har ansat.

”Torben har flair for arbejdet, og man kan tydeligt se, at han har lyst til at arbejde med dyrene. Ham vil jeg gerne beholde,” siger landmanden, der er klar til at ansætte andre uden landbrugserfaring, når det bliver aktuelt. ”Det er et stort ansvar at have job i landbruget, men det vigtigste er, at man har lyst og interesse for arbejdet. Resten kan man lære,” siger Asbjørn Holst Nielsen.

Nordjysk velfærdsproblem kortlægges

Der bliver alvorlig mangel på sundheds- og plejepersonale i de kommende årtier i Danmark. Der kommer formentlig også til at mangle pædagoger, lærere og socialrådgivere i fremtiden.

Præcis hvor stort problemet bliver i Nordjylland, har hidtil været uklart. Men ikke meget længere.

Region Nordjylland og Beskæftigelsesregion Nordjylland går nu sammen om at lave en omfattende analyse, der for hver enkel faggruppe skal kortlægge, hvor stort underskuddet af arbejdskraft indenfor velfærdsområdet bliver i Nordjylland frem til 2025.

Manglen på fx sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter regnes som en af velfærdsamfundet allerstørste udfordringer, og problemet vil stige i takt med, at der bliver flere ældre i Danmark, mens arbejdsstyrken falder.

Analysen vil være færdig i løbet af efteråret.

Kommunale kvinder arbejder på deltid

Næsten halvdelen af alle kvinder i det offentlige har en arbejdsuge på mindre end 37 timer. Og mere end hver tredje kvinde i kommuner og regioner arbejder mindre end 33 timer om ugen. Det viser tal fra det Fælleskommunale Løndatakontor, som Ugebrevet A4 har analyseret.

Der er fx mange på deltid blandt social- og sundhedspersonale, sygeplejersker og pædagoger og andre faggrupper, der forventes at blive stor mangel på i fremtiden.

Ifølge en ny undersøgelse blandt FOA's medlemmer vil 14 procent af forbundets deltidsansatte medlemmer gerne gå op i tid. En tilsvarende ny undersøgelse fra Socialpædagogernes Landsforbund siger, at 28 procent af alle socialpædagoger på deltid, gerne vil arbejde mere.

Nordjyder pendler længere

Nordjyderne pendler længere end nogensinde før.

Den gennemsnitlige nordjyde kørte i 2008 20,6 kilometer til arbejde – og det samme hjem igen. Det er en stigning på 700 meter hver vej i forhold til året før, viser den nye rapport "Pendling i Nordjylland" fra Beskæftigelsesregion Nordjylland.

Ligger man kilometerne sammen, pendler alle beskæftigede nordjyder dagligt over 11 millioner kilometer - mere end 14 ture til månen og retur hver dag.

Nordjydernes mobilitet er godt for beskæftigelsen. Det er med til at forebygge flaskehalse på arbejdsmarkedet, og det sikrer et bedre match mellem arbejdstagere og virksomheder.

Ifølge rapporten blev næsten 40 procent af alle nye arbejdspladser, der blev skabt fra 2007 til 2008, besat af folk med en anden bopælskommune end arbejdspladsen.

I Nordjylland pendler borgerne i Rebild og Jammerbugt mest, og borgerne på Mors og i Thisted mindst.

Læs rapporten "Pendling i Nordjylland" via brnordjylland.dk/effekt.

For få job i Nordjylland

Udbuddet af ledige job i Nordjylland er på det laveste niveau i mange år. Og selvom der er tegn på, at det nu går fremad, skal der en hel del flere job i omløb, inden ledigheden for alvor vil falde igen.

"Vi skal nok op på mindst dobbelt så mange udbudte job, inden ledigheden vil begynde at falde," siger fuldmægtig Lars Pilgaard fra Beskæftigelsesregion Nordjylland.

dige. Men det er bemærkelsesværdigt, at vi nu kan komme med et bud på et ligevægtsniveau i forholdet mellem udbud og efterspørgsel af job på det nordjyske arbejdsmarkedet," siger Lars Pilgaard.

Han har lavet en sammenligning af antallet af fuldtidsledige med antallet af job på Arbejdsmarkedsstyrelsens jobdatabase JobNet, hvor alle virksomheder gratis kan annoncere efter arbejdskraft. Cirka en tredjedel af

Under højkonjunktorens jobfest mellem de to stiplede lodrette linjer, faldt antallet af ledige job kortvarigt, uden at det påvirkede den positive udvikling på arbejdsmarkedet. Først da antallet af job på JobNet faldt til under 4.000 i december 2007, tog ledigheden et kort hop, men faldt straks igen, da jobudbuddet atter steg kraftigt i foråret 2008.

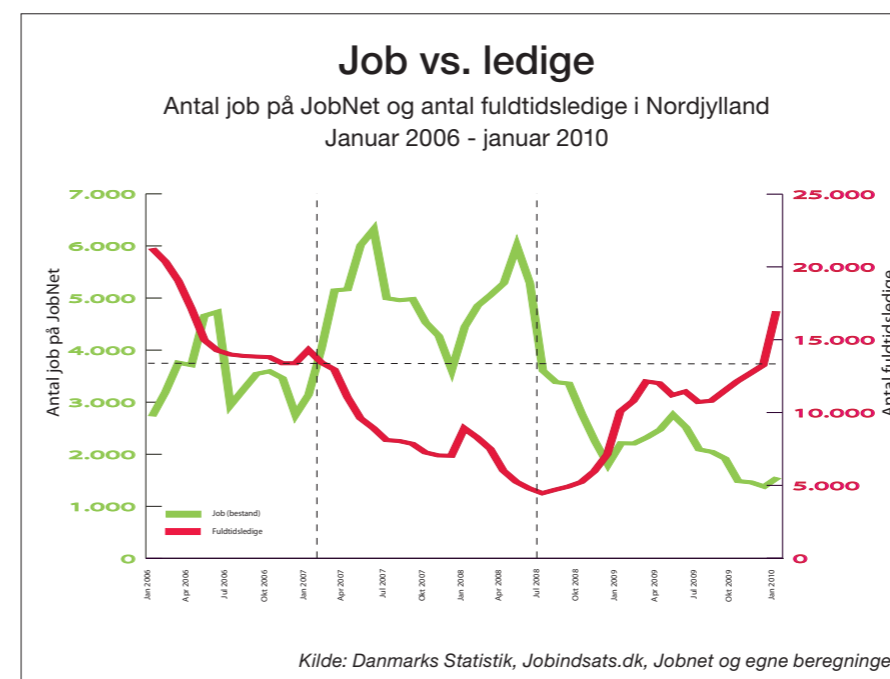
Stadig for få job

Selvom udbuddet af job allerede begyndte at falde i juni 2008 – ved den anden stiplede linje – var det først i løbet af efteråret hvor antallet af job på JobNet faldt til under 3.000, at ledigheden steg og har været stigende siden.

"Det ser ud til, at der er et ligevægtsniveau på omkring de 3.750 ledige job på JobNet. Det indikerer, at det er det niveau, vi skal op på, før ledigheden begynder at falde igen," siger Lars Pilgaard.

Hvis det er tilfældet, at 3.750 JobNet-job er et vendepunkt, så er der stadig alt for få ledige udbudte job i Nordjylland, hvis ledigheden skal påvirkes væsentligt. I januar var der kun lidt mere end 1.500 nordjyske job udbudt på JobNet.

"Meget tyder på, at der stadig mangler et par tusinde job på JobNet, før ledigheden igen begynder at falde," siger Lars Pilgaard.

Der er en klar sammenhæng, hvis man sammenligner antallet af ledige job med antallet af fuldtidsledige før, under og efter højkonjunktoren. Når antallet af job på fx JobNet falder, så reagerer ledigheden med at stige. Og når antallet af job stiger, så falder ledigheden.

JobNet og fuldtidsledige

Sammenhængen er logisk, men kigger man nærmere på tallene, ser det ud til, at antallet af job skal passere et bestemt niveau, før det for alvor får ledigheden til at falde eller stige.

"Det er ikke overraskende, at der er en sammenhæng mellem udviklingen i antallet af ledige job og antallet af le-

alle job, der bliver besat i Danmark, har været slået op på JobNet.

JobNet er ikke et fuldstændigt billede, men giver en indikation af sammenhængen mellem efterspørgsel og udbud på arbejdsmarkedet.

Over og under niveau

Det meste af 2006 lå antallet af job på JobNet og svingede mellem 3.000 og 4.000. Samtidig lå antallet af ledige meget konstant omkring de 14.000 fuldtidsledige i Nordjylland.

Først omkring marts i 2007, hvor antallet af job på JobNet pludselig steg meget kraftigt op over det hidtidige niveau, fik det antallet af ledige til at dykke markant.

BAG KURVEN:

I hvert nummer af Effekt går vi bag om én af de grafer, tabeller eller kurver, der fortæller noget vigtigt og aktuelt om det nordjyske arbejdsmarked. Denne gang om sammenhængen mellem antallet af ledige job og antallet af ledige i Nordjylland.

Fra da der endnu var fuldt blus på MAN Diesels jernstøberi. De fyrede medarbejdere skal nu følges tæt i nyt projekt.

Fyrede frederikshavnere følges

Nu skal det undersøges, hvad der sker med medarbejdere, der bliver ramt af en massefyring.

Frederikshavn blev sidste år hårdt ramt af masseafskedigelse på to af byens største produktionsvirksomheder. MAN Diesel uddelte fyresedler til i alt 523 medarbejdere i løbet af 2009 og lysproducenten Martin afskedigede 211 medarbejdere på fabrikken i Frederikshavn.

Jobcenter Frederikshavn og Beskæftigelsesregion Nordjylland vil nu i et fælles projekt undersøge præcist, hvordan det går med de i alt 734 fyrede medarbejdere fra de to virksomheder.

Følges i to år

Projektet vil ved hjælp af CPR-registre og spørgeskemaundersøgelser følge de 734 personers veje tilbage på eller væk fra arbejdsmarkedet de næste to år.

Formålet er blandt andet at kortlægge, hvor de afskedigede bevæger sig hen, og hvordan de finder beskæftigelse igen.

Umiddelbart er der ikke særligt gode chancer for at finde nyt

arbejde på lignende virksomheder, og derfor sætter projektet særligt fokus på, hvad der sker, når de afskedigede flytter sig fra en position på arbejdsmarkedet til en anden.

Det skal også undersøges, om det er konkrete aktiviteter, der hjælper de afskedigede i nyt arbejde, eller om der er tale om tilfældigheder.

Stadig rystede

Projektet foregår i tæt samarbejde med de to virksomheder, kommunen og de lokale fagforeninger. Formand for LO Frederikshavn, Cai Møller, mener, at projektet vil gøre det lettere for de mange fyrede medarbejdere at finde beskæftigelse igen.

”Vi er stadig rystede, og det er en svær tid at være optimist i. Vi ved, at det er arbejdspladser, der ikke kommer tilbage igen. Så det gælder om at finde frem til hvilke kompetencer, de mangler for finde helt nye typer jobs. Jeg tror, at vi med projektet får mulighed for at lave en langt mere målrettet indsats overfor de fyrede,” siger Cai Møller.

Projektet blev indledt i marts og afsluttes ved udgangen af 2012.